

Kvalitetsarbetet på GSLT (Sveriges nationella forskarskola i språkteknologi)

Lars Ahrenberg
Robin Cooper
Joakim Nivre

6 april 2005

Inledning

Kvalitetsarbete i forskarutbildningen omfattar i GSLT följande aspekter:

- Antagningsprocessen
- Individuella studieplaner
- Kurser
- Avhandlingsarbete och handledning
- Uppföljning och utvärdering

I det följande redogörs översiktligt för GSLTs kvalitetsarbete i dessa avseenden med hänvisningar till andra dokument som ger information om olika beslut och policies som GSLT antagit.

Antagningsprocessen

GSLT har vid varje ansökningstillfälle strävat efter ett stort urval av sökande. Detta har framförallt skett genom annonsering på en mångfald nationella och internationella epostlistor som berör språkteknologi och angränsande discipliner. Antalet sökande har varierat mellan 36 och 73.

Urvalet sker i flera etapper. I en första etapp bedöms vilka sökande som är behöriga. Varje behörig sökande tilldelas därefter tre granskare bland GSLTs lärare och handledare, som oberoende av varandra gör en bedömning på basis av den sökandes handlingar och eventuell personlig kännedom om den sökande. Bedömningen resulterar dels i en rangordning av samtliga sökande som granskaren fått på sitt bord, dels, för varje sökande i en rekommendation huruvida han eller hon bör kallas till intervju. Rekommendationen kan vara stark eller något mindre stark.

På grundval av dessa bedömningar gör sedan en särskild kommitté, som hittills oftast bestått av föreståndarna, en samlad bedömning av alla behöriga sökande. Detta resulterar i ett förslag till GSLTs ledningsgrupp vilka sökande som ska gå vidare till nästa etapp, som innebär intervjuer. Till intervjuerna kallas minst dubbelt så många sökande som det finns platser vid varje enskild ansökningsomgång. Ledningsgruppen utser också en ny grupp för att genomföra intervjuerna. Intervjugruppen skall ha ett visst överlapp med urvalskommittén. Sökande som befinner sig långt bort från Sverige intervjuas vanligen per telefon.

I samband med intervjuerna ges de sökande tillfälle att träffa redan antagna doktorander. Dessa är dock inte själva med och intervjuar.

Intervjuerna följer ett visst schema, lika för alla sökande. Efter intervjuerna gör intervjugruppen en samlad bedömning och rangordning av de sökande och utformar ett förslag till ledningsgruppen vilka som skall antas med tydliga motiveringar. När ett förslag fastställts av GSLTs ledningsgrupp går det vidare, med en väl motiverad rangordning, till Humanistiska fakultetsnämnden där beslutet fattas.

Individuella studieplaner

Varje doktorand som antas vid GSLT skall ha en individuell studieplan som visar inriktningen på avhandlingsarbetet, avklarade kurser enligt GSLTs villkor samt planerad omfattning och inriktning av forskarstudierna för åtminstone ett år framåt. Studieplanen skall utformas med användning av ett särskilt formulär som GSLT tagit fram och skall visa hur GSLTs krav uppfylls. Studieplanen måste godkännas av GSLTs ledningsgrupp. Om hemmainstitutionen kräver ett eget formulär, måste doktoranden alltså ha två versioner av sin studieplan.

Den individuella studieplanen följs upp av doktoranden och huvudhandledaren på halvårsbasis och skall förnyas för varje nytt studieår. En av föreståndarna har till uppgift att granska varje ny version av studieplanerna och informera ledningsgruppen om en doktorand avviker alltför mycket från GSLTs krav.

Utformningen av den individuella studieplanen framgår av Bilaga 2.

Kurser

GSLT har formulerat krav på de kurser som en doktorand måste ha med i sin examen både i termer av ämnesbredd och kunskapsnivåer. Dessa kurskrav är formulerade i GSLTs programförklaring och finns också med som en bilaga i anvisningarna för den individuella studieplanen.

GSLT tillämpar tre kunskapsnivåer. Nivå 1 är grundläggande, Nivå 2 avancerad och Nivå 3 nära forskningsfronten. En Nivå-2-kurs har i allmänhet en eller flera Nivå-1-kurser som förkunskapskrav medan en Nivå-3-kurs är en ytterligare påbyggnad på en eller flera Nivå-2-kurser.

Breddkraven är formulerade på den första nivån och innebär att en GSLT-doktorand skall ha genomgått grundläggande kurser i datalingsvistik (Natural Language Processing), talteknologi, programmering och forskningsmetodik med vetenskapsteori. Djupkraven innebär att doktoranden måste läsa minst trettio poäng på nivå 2 och en 10-poängskurs på nivå 3. Idealet för en nivå-3-kurs är att den genomförs i nära samarbete med en framstående forskare, som skall vara någon annan än handledaren, inom det område som doktoranden valt.

För doktorander som antagits på GSLT med en s.k. B-studieplan, dvs där hälften av kurspoängen hämtas inom ett huvudområde som inte är språkteknologi, gäller andra regler. Ämnesbredden antas vara uppfylld utan särskilda villkor och kravet på Nivå-2-kurser är ställt till 10 poäng.

Kurskraven finns samlade i Bilaga 3.

Avhandlingsarbete och handledning

Avhandlingsarbetet bedrivs i huvudsak enligt hemmainstitutionens modell. Ledningsgruppen ser dock till att kvalificerad huvudhandledare finns vid den institution doktoranden sökt till i samband med antagning.

I GSLTs betalningsmodell för deltagande lärosäten ingår 80 timmar handledning. För att uppmuntra att doktoranden stöds av en handledargrupp med kvalificerad sammansättning utgår också ett bidrag motsvarande 40 timmars handledning för en bihandledare från annan institution.

Rätten till handledning liksom andra villkor som gäller rättigheter och skyldigheter mellan doktorand, hemmainstitution och GSLT är formulerade i ett särskilt doktorandpolicydokument, som återfinns som Bilaga 4.

Om samarbetet mellan doktorand och handledare av någon anledning inte fungerar tillfredsställande kan doktoranden byta handledare och även institution. En förutsättning är dock att de berörda handledarna och institutionerna är överens.

I samband med GSLTs intensivveckor avsätts en dag för doktorandseminarier då doktoranderna får tillfälle att presentera sina resultat och sin planering för meddoktorander och lärare inom GSLT.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljningen av verksamheten görs av ledningsgruppen i form av en årsrapport där olika grunddata ställs samman och kommenteras.

För alla kurser genomförs en kursutvärdering av deltagande studenter med stöd av kursansvarig. Kursutvärderingarna läses av minst en av föreståndarna och arkiveras.

Som framgår ovan skall de individuella studieplanerna följas upp av handledare och doktorand halvårsvis och av ledningsgruppen en gång om året.

GSLT har tillsatt två externa rådgivningsgrupper med syftet att regelbundet få synpunkter på GSLTs verksamhet. Industrirådgivningsgruppen utgörs av tre ledamöter med aktuell industrierfarenhet och den internationella rådgivningsgruppen av tre internationellt framstående universitetsforskare. Rådgivningsgrupperna träffas en gång om året och formulerar på basis av aktuell årsrapport och en diskussion med GSLTs ledning sina synpunkter på hur forskarskolan utvecklas.

Bilagor

1. Programdeklaration (<http://www.gslt.hum.gu.se/docs/programfoerklaring-rev.pdf>)
2. Individuell studieplan (http://www.gslt.hum.gu.se/phdinfo/GSLT_ISP_0308152.pdf)
3. Kurskravsdokument (<http://www.gslt.hum.gu.se/phdinfo/courserequirements.pdf>)
4. Doktorandpolicydokument (<http://www.gslt.hum.gu.se/docs/doktorandpolicy.pdf>)

